

ROZHOVOR

Od soutěže k festivalu — Popelka přetrvává

Na divadelní přehlídce Popelka se nám podařilo promluvit si s hlavním pořadatelem Jiřím Sukem. Přinášíme proto krátký rozhovor o jeho významném působení na tomto festivalu.

Mohl byste se krátce představit?

Jsem místopředseda Divadelního spolku Tyl a učím dramaťák na ZUŠce v Rakovníku. Letošní přehlídka leží víceméně na mých bedrech, protože předsedkyně onemocněla.

Jak se změnila Popelka na festival, když to předtím byla soutěž?

Pevně věřím, že Popelce změna na festival pomůže. Trochu ustoupí soutěžní duch a je naopak větší prostor pro pestrost. Popelka jako soutěž znamenala, že co se v amatérském divadle pro děti urodilo v daném roce nejlepšího, šlo k nám na přehlídku a my jsme nad tím neměli žádnou moc. Naopak v tomto novém formátu je veškerá dramaturgie v rukou našich a dramaturgů Kulturního centra. Představení jsou jak pro ty nejmenší a adolescenty, tak pro rodiny s dětmi. Prostor je i pro různé druhy jako je pantomima nebo loutky.

Bude se festival Popelka pořádat příští rok ve stejném duchu?

Zatím to vypadá, že ano. My jsme do toho skočili s tím, aby tady nevznikla díra, která by někoho mrzela. Pokud by zájem nebyl, nemá smysl to dělat. Měli jsme malinko strach, protože předprodeje se moc neprodávaly a napadlo nás, jestli třičtvrtě roku dlouhé přípravy nebyly zbytečné. Vypadá to, že ne, jen je dnes filozofie nakupování vstupenek jiná.

Prvním rokem působíte jako hlavní pořadatel. Je něco, co jste chtěl protlačit do popředí?

Vzhledem k tomu, jak jsme na program pracovali dlouho, se myslím podařilo uskutečnit většinu věcí, které jsme chtěli. Tento ročník je první tohoto formátu a ukáže nám, co byl a nebyl

dobrý nápad, co je potřeba změnit, nebo co se úplně zruší.

Přišel se změnou pozice také rozdílný pohled na festival Popelka?

Asi ano. Dříve jsme byli, v dobrém smyslu, „výkonovou složkou“ pro ministerstvo kultury, a potažmo pro Artamu, která má soutěžní přehlídky na starosti. Teď je to odspoda až nahoru naše a na všechno máme vliv, což se vztahuje i na výběr představení.

Co je součástí doprovodného programu pro návštěvníky?

Doprovodný program je nad rámec festivalu. To jste vy, žurnalistický seminář. Pak je nově zavedený Popelčin maškarní bál večer v sobotu. V pátek se půjde zabrnkat s kytarami. Klasický festivalový život se drží.

Rozhovor pokračuje na straně 13

Ochotnický spolek Žumpa Nučice O TŘECH BRATRECH A OBŘISKU

ROZHOVOR S AUTOREM SCÉNÁŘE, REŽISÉREM A HERCEM JAKUBEM PILAŘEM

Herec v sobě musí mít dětskou bezprostřednost

Máte opravdu, jak jste uváděl, na chalupě u dědy velký stůl?

Tuhle otázku miluju, hrozně se mi líbí a přijde mi psychologicky zajímavý, že se na tuto otázku hodně lidí ptá. Ona chalupa na horách je super věc — je supr ji mít, sním o tom. Ale dědu a chalupu na horách nemám... (smích). Jedná se o oblouk, který mi poradil jeden renomovaný loutkař a profesionál. Je tak vysvětleno, proč hraju s nábytkem a ne například s klasickými marionetami.

Ve Vaší hře mě zaujala symbolika stolu jako místa, kde se lidé scházejí...

Především jsem chtěl symboliku vztáhnout k materiálu, ze kterého jsou loutky. Říci: „Dostal jsem od kamarádů bedny plné nábytku a teď s nimi udělám divadlo.“ – to je málo, musí v tom být něco víc. Proto jsem přes symboliku stolu, jako místa, kde se schází rodina, a toho, že se stoly a stoličkami hraji, vymyslel dědu z hor.

Postavy ve hře znázorňují židle, stoly, stoličky...

To byl váš nápad?

Před několika lety jsem z Bechyně dostal dvě obrovské krabice plné nábytku, a protože mám rád předmětové divadlo, což je i dnes moderní, řekl jsem si, že v těchto předmětech se postavy ze hry dají krásně najít. Pro děti je selská stolička srozumitelným znázorněním selského kluka/holky, zatímco hezká, modrá, polstrovaná barokní židle představuje princeznu. Tak jsem se přehraboval v bednách a hledal jsem archetypy i stereotypy, které by byly pro děti srozumitelné.

Četla jsem originál pohádky od Josepha Haltricha a přijde mi celkem „krvavá“, proč jste si k dramatizaci vybral zrovna tuto pohádku?

Haltrich psal stovky takovýchto krátkých pohádek/povídček a lze jich dost dohledat. Mám rád princip tří, líbí se mi, a také ho v pohádce hojně využívám. Nedokážu odpovědět proč, prostě se mi líbila symbolika a tematika. V pohádce jsou tři bratři a ti jdou svou cestou světem... okolo tohoto motivu jsem stavěl. Asi jsem do Googlu zadal ‘Tři bratři’,

hledal jsem, a nakonec jsem našel tento text, který mi přišel dobrý. Pohádka je o cestě světem za obrem, který představuje jasné zlo. Pak jsem příběh začal čistit od „krváku“, kterým originální text z 19. století je.

Zajímavé je, jak jste si poradil s úpravou hry, jak i těžká témata srozumitelně přiblížit malým divákům. Dalo Vám to „zabrat“?

Mám hodně nakoukáno a tato témata se v dětském divadle objevují pravidelně, člověk už zná míru, kam může zajít. Něco jsem odkoukal jako divák od jiných herců a souborů. Bohužel máme za poslední roky zkušenosti v rodině. Několik lidí zemřelo a byly u toho i moje děti. Absolvovali jsme s nimi bohužel pár pohřbů... i to je zajímavá zkušenost. Díval jsem se, jak si s tím děti poradí a jakou zvolit míru u pohádky. Je to o citu a v této pohádce jsem to naštěstí trefil.

Váš divadelní spolek vznikl při základní škole. Vidíte nějakou analogii mezi prací s dětmi a divadlem?

Většina členů našeho souboru jsou skutečně učitelé. Já učitel nejsem, jsem úředník, ale mám dvě malé dcery. Právě v dětech jsem se především v posledních deseti letech našel. Jsem strašně nadšený z toho, že jsem táta. Opravdu hodně si užívám, když jsem se svými dětmi. Jsem rád i s cizími

děti, rád pro ně hraju. Někdy ráno, když mám čas a děti jsou ve škole, se sám jedu podívat na loutkovou pohádku. Je to teď opravdu můj velký koníček.

Je hezké, že jste stále uvnitř dítětem a je to patrné, i když hrajete.

Myslím si, že aby byl člověk dobrý a pohotový herec, musí mít v sobě dětskou bezprostřednost celý život. O tom mluví v rozhovorech i hodně profesionálů.

Jste autorem, režisérem i jediným hercem hry. Jaké je pro Vás „hlídat“ sám sebe, když hrajete?

V práci postupuji tak, že text píšu hodně živelně. Teď pracuji na nové pohádce z prostředí rozhlasu, kde se řeší téma svobody slova. Stále přemýšlím nad věkovou skupinou, pro kterou bude hra určena. Tím chci říct, že koriguju a režuruju sám sebe už když píšu. Dost často se mi stává, že jedu metrem a v hlavě si přehrávám situaci, kterou bych chtěl v pohádce hrát. Nejdříve si ji přehraju v hlavě a když pak vystoupím, rychle si začnu do sešitu zapisovat text. Takhle píšu — vycházím z improvizace v hlavě, ze situace v pohádce, na kterou až následně nabaluju text. Režijní fázi zvládám ještě před tím, než text napíšu. Zní to divně, ale je to tak.

Aneta Matoušková

Záznam rozpravy

čtvrtek 16. 10. 2025, 13.00

Dětská skupina 4-5 let, 23 dětí

O třech bratřech a obřísku

Pohádka se líbila na 100 %. Příběh daly děti dohromady, vůbec neváhaly, ale vedlejší postavy a rámec dědečkovy půdy úplně zapoměly, pro ně příběh začal od ovčáka. Nejvýraznější postavy — zvířata, protože jejich loutky měly jasné výtvarné prvky (oči a uši psa, srst medvěda, ovce), ty zastínily zbylé postavy, děti se k nim pořád vracely.

Pro děti byli tři bratři jako jeden, masa, splývali jim, charakterové odlišnosti nebyly příliš zřetelné, také to, který pes patřil kterému. Děti si nebyly si jisté, jestli psi byli nezbytní pro děj — ale výtvarně se jim líbili, takže by vlastně byla škoda, kdyby tam nebyli. Postava mámy vymizela. Obr byl zmatečný — někdy měl čepici, někdy ne a byl to talíř — zmatek v práci s rekvizitou. „Vařili mu a jemu to nechutnalo“ — děti nevnímaly gradaci, jen opakování.

Větší děti: škoda že se hned odhalilo, že jim všechno radí princezna, že se to neukázalo postupně. Ti kluci na nic nepřišli sami, všechno jim poradila ona. V příběhu jsou nejzlejší obr a medvěd. Ale jak to dopadlo? Obr odešel, vysvobodili princeznu a někdo si ji vzal. Děti neřešily kdo a nemrzelo je, že si ji nevzal některý ze tří bratrů, protože neměli charaktery, byli jako jeden. A nejsilnější byly zvířátka.

zaznamenala Petra Richter Kohutová

Nazávislá divadelní scéna SemTamFór Slavičín

POVÍDKY Z JEDNÉ A DRUHÉ KAPSY

RECENZE

Scénický jazyk, který nevnucuje, ale inspiruje

Divadelní adaptace známé prózy bývají ošemetné. Literární jazyk má svá pravidla, jinou dynamiku, jiný rytmus než jazyk divadelního jeviště. Obzvlášť v případě autorů, jako byl Karel Čapek, jehož Povídky z jedné a druhé kapsy patří mezi poklady české literatury. Jde o sbírku, která osciluje mezi kriminálním žánrem, filozofií a morálním podobenstvím. Každá z povídek je malým mikrosvětlem, který nejen pobaví, ale klade otázky: o vině, spravedlnosti, pravdě i lži. V tomto kontextu se adaptace tohoto díla do divadelní podoby může jevit jako riskantní úkol. Divadlo SemTamFOR se této výzvy chopilo s mimořádnou invencí, a výsledek? Překvapivě svěží, chytré, živé a současné divadlo, které si s Čapkem nejen rozumí, ale i s ním vede dialog.

Klíčovým dramaturgickým řešením celé inscenace je postava detektiva. Tento prvoplánově známý vyšetřovatel, který pátrá po viníkovi, zde slouží jako rámcová postava, spojující jednotlivé příběhy v kompaktní celek. Není to pouhý moderátor nebo loutkovodič, nýbrž aktivní postava, která jednotlivé situace ko-

mentuje, zasazuje do širších souvislostí, a především klade otázky. Někdy divákovi, jindy sobě, často samotnému textu. Detektiv je průvodcem, který provází labyrintem lidských motivů, nikoli jen zločinů a trestů, ale i omylů, malých lží, nepochopení a náhod, které vedou k tragédiím i směšnostem.

Díky této rámcové postavě inscenace nepůsobí jako slepenec několika nesouvisejících epizod, jak bývá u podobných adaptací časté. Naopak jednotlivé povídky se přelévají jedna do druhé, spojuje je nejen tematika, ale i vyprávěcí perspektiva. Detektiv vnáší do představení jednotný rytmus i tón, někdy je ironický, jindy vážný, často přemýšlivý, ale nikdy mentorsky nadřazený. Působí jako člověk z masa a kostí, který se stejně jako divák ptá: Co je spravedlnost? Můžeme někoho skutečně pochopit? Kdy pravda přestává být důležitá?

Inscenace stojí na práci malého hereckého souboru, který si s úkoly poradil brilantně. Herci se střídají v řadě rolí, přeskakují z jedné situace do druhé, mění gesta, výrazy, hlasové polohy — a přitom nikdy

neztrácejí autenticitu. Právě tento herecký minimalismus je silnou stránkou inscenace. Nejsou potřeba velké kostýmní proměny nebo bombastická scénografie. Stačí jeden pohled, jiná chůze, změna tónu a před očima diváků vzniká nový svět, nová postava, nový příběh.

Divadlo SemTamFOR zde potvrzuje svou dlouhodobou orientaci na „chudé divadlo“ — divadlo, které nesází na efekty, ale na kreativitu. Využití prostoru je chytré, scéna je proměnlivá a funkční, s důrazem na symbolické detaily. Světla, zvuky, jednoduché rekvizity. To vše slouží k vytvoření prostředí, které je dostatečně konkrétní, aby bylo srozumitelné, ale zároveň dostatečně otevřené, aby si divák mohl dotvořit vlastní představu. Výsledkem je působivý scénický jazyk, který nevnučuje, ale inspiruje.

Repertoár inscenace čerpá z několika známých povídek jako Zločin na poště, Šlépěj, Případ Selvínův a dalších. Každá z nich přináší specifické téma, specifickou zápletku, ale zároveň sdílí určité podhoubí. Tím je otázka pravdy a její relativizace, otázka morálky v běžném životě, otázka spravedlnosti, která nemusí být totožná se zákonem. Čapek se těmito tématy zabýval s jemností a humorem, bez moralizování, a stejný přístup zvolilo i SemTamFOR. Není zde nikdo, kdo by „věděl vše správně“. Detektiv se často ptá, ale málokdy dojde k definitivní odpovědi. A právě to je nejsilnější moment inscenace — neodmítá ambivalenci, naopak ji objímá.

Jedna z nejsilnějších scén se odehrává právě ve chvíli, kdy postava na první pohled nevinná přiznává něco, co možná ani divák nečekal. Nejde o překvapivou pointu, ale o pomalé rozplétání lidského příběhu, který ukazuje, že „pravda“ je vždy otázkou

úhlu pohledu. A právě to činí inscenaci výjimečnou — nezůstává na povrchu zápletky, ale jde ke kořenům motivace, ke kořenům lidského uvažování. Velkou předností inscenace je její humor. Není to humor laciný, situační nebo založený na přehrávání. Naopak jde o humor intelektuální, někdy jemný, jindy satirický, vždy však promyšlený. Divák se často zasměje ne v důsledku gagů, ale proto, že v situaci pozná vlastní zkušenost, absurditu každodenního života, nebo ironičnost „pravd“, které jsme si zvykli považovat za samozřejmé.

Detektiv jako průvodce často glosuje události s ironickým nadhledem, ale nikdy se nevysmívá postavám samotným. Tento jemný odstup umožňuje divákovi nahlížet na příběhy s jistou mírou odstupu, ale zároveň soucitu. Humor zde není jen prostředkem odlehčení, ale také způsobem, jak otevřít složitá témata — podobně jako to činil Čapek ve svých textech.

Otázkou, která visí nad každou adaptací klasiky, je: proč dnes? Proč by měl současný divák natož mladý člověk sledovat příběhy ze „starých“ knih? Odpověď, kterou dává inscenace SemTamFOR, je jednoduchá a přesvědčivá: protože lidské otázky se nemění. Lidé stále touží po pravdě, ale často jí nedosáhnou. Stále soudí jiné, aniž by znali celou pravdu. Stále se dopouštějí chyb ze strachu, z lásky, z nepochopení. A právě proto má Čapek co říci i dnes a inscenace to srozumitelně a působivě předává publiku.

Navíc, v době mediální manipulace, rychlých soudů a sociálních sítí, kde je „pravda“ často přetvářena do obrazu, který se lépe sdílí, mají Čapkovy otázky zcela nový rozměr. A divadlo, které se nebojí je klást, má nejen uměleckou, ale i společenskou hodnotu.

Zdeněk Netrh

Záznam rozpravy

čtvrtek 16. 10. 2025, 13.00

21 dětí z matematicky zaměřené 8. třídy

Povídky z jedné a druhé kapsy

První dojmy: zajímavé, vtipné, okouzující, bomba — mladí diváci tomu dávali 67 až 94,5 % a napočítali 19 postav a 1 kachnu, 4 příběhy, 4 herce. Vnímali hlubší příběh o zásadách a hodnotách (pravda a láska) — chtěli by na ně větší důraz. Příběhy si vybavili, ale ne mezihry, úplně zapomněli např. na bar U bílého králíka. Chtěli víc akce, větší drama, padala jim pozornost tam, kde herci jen konverzovali. Z těch všechny válcovál Jan Nosek Novák jako „pan Rybička“ — 19 diváků ho vnímalo jako hvězdu příběhu, věřily mu, bavily je jeho vtipy, 2 dávali přednost detektivovi (některým vadilo, že je stejný od začátku do konce, někteří chválili, že byl „tough“ — ale měl málo vtipů), ženy jim splývaly, jejich role byly považovány za vedlejší.

Není znát, v které době se představení odehrávalo, přesněji ji určoval jen starý telefon — „možná za druhý světový války nebo za tý totality“. Reakce na jednotlivé příběhy: Šlépěj — děj pochopili, ale o hodnotách to nebylo vůbec. Ztracený dopis — bylo to o lásce, ale negativně (neměli se rádi) a o pravdě, taky tak (ohýbali ji, jak potřebovali); ale proč lhát kvůli takové kravině? Vždyť to zůstalo v rodině... Selvyn — konkrétní reakce: „Poslal bych Selvyna rovnou do Ameriky, abych mu nemusel platit.“ „Já bych nedělal nic, vždyť ho stejně pus-
tí na podmínku.“ „Dneska je za vraždu osm let — jestli seděl sedm, tak to měl skoro za sebou, ne?“

Zločin na poště — je to blbost, pokud by někdo nahlásil z Pardubic, že se něco ztratilo na poště, tak by to nikdo nevyšetřoval, ještě ke všemu takovou drobnost. Vnímané poslání: člověk si nesmí hrát na boha, nám nepřísluší soudit. Moc se jim líbil závěr a sdělení, že pravdu mají v sobě. Moc nevnímali linku o Čapkově. Zato vnímali, že jim bylo několikrát doporučeno „nevzápíjete se, nežete se“.

zaznamenala Petra Richter Kohutová

Divadelní soubor Hop - Hop, Ostrov ANGATAR

RECENZE

Světlo a ticho vypráví srozumitelněji než slova

Na letošní přehlídce Popelka v Rakovníku se představilo mnoho divadelních souborů, ale jeden z nich zanechal ve mně, i v ostatních divácích, výjimečně silný dojem. Soubor Hop-Hop Ostrov uvedl inscenaci Angatar, poetické a vizuálně působivé představení pro děti od pěti let, které však svou hloubkou oslovilo i starší diváky.

Přestože se děj odehrává v ledovém světě, plném ticha, chladu a sněhu, celé představení v sobě nese nečekané teplo, teplo lidskosti, odvahy a pochopení.

Angatar je příběhem o vyloučení, hledání a smíření. Vypráví o mladém chlapci z kmene Inuitů, který není jako ostatní. Neumí lovit, nedokáže zabít zvíře, a proto se stává outsiderem ve společnosti, kde lov znamená přežití. Ztrácí své místo mezi lidmi a vydává se na osamělou cestu po ledových pláních.

Po zhasnutí světel se jeviště proměnilo v bílou plochu, která působila jako zamrzlé moře. Z ticha se ozvalo jemné hučení větru a světla vytvořila dojem nekonečné ledové pustiny. Scéna inscenace je stro-

há, ale výmluvná: bílé plochy, látky a světlo vytvářejí dojem nekonečné ledové krajiny. Hudba i pohyb herců přenášejí diváka na sever, kde je všechno určováno rytmem přírody ať už větrem, vodou nebo tichem.

Kmen Inuitů, do kterého Angatar patří, je společenstvím, kde je vše přesně dané. Každý musí přispět k přežití. Lov není jen obživou, ale posvátným rituálem, který drží kmen pohromadě. V tomto světě se slabost nepřipouští — a kdo vybočí, ohrožuje celek. Uprostřed této společnosti žije Angatar. Je jiný. Zatímco ostatní se učí lovit, on pozoruje přírodu. Místo jistoty v pohybu má v sobě pochybnosti, místo síly citlivost. Jeho rozdílnost je patrná nejen v chování, ale i ve způsobu, jakým se vyjadřuje.

Herci tento kontrast vyjadřují prostřednictvím pohybové stylizace: zatímco ostatní členové kmene se pohybují synchronně, ostře a těžce, Angatarův pohyb je jemný, váhavý, plynulý. Tento rozdíl je prvním signálem jeho jinakosti. Tento motiv se může zdát jednoduchý, ale už první minuty ukázaly, že nejde

o obyčejnou pohádku. Tvůrci dokázali vytvořit svět, který působí reálně i symbolicky. Je to svět, v němž se člověk učí žít v souladu s přírodou, naslouchat jejím rytům a chápat její ticho.

Největší síla inscenace spočívá právě v pohybu. Taneční složka není doplňkem, ale hlavním jazykem hry. Herci dokázali beze slov vyjádřit emoce, které by se jinak těžko popisovaly, nejistotu, zvědavost, radost i strach. Každý pohyb působil přesně, promyšleně a přitom přirozeně. V jejich pohybu byla dětská hravost i dospělá disciplína.

Taneční scény plynuly s lehkostí, která v dětském divadle nebývá samozřejmostí. Bylo vidět, že soubor má za sebou dlouholetou práci s pohybovým divadlem a fyzickým vyjádřením. V některých momentech připomínalo představení až moderní tanec, rytmus těla a hudby byl dokonale sladěný.

Zvlášť výrazný byl moment, kdy Angatar stál na jevišti sám, obklopený světlem, a jeho drobný tanec se proměnil v tichý dialog se sebou samým. V tom okamžiku bylo jasné, že hra dokáže zasáhnout i dospělého diváka, který v příběhu vidí víc než jen dětské dobrodružství.

Zatímco pohyb herců tvořil srdce inscenace, světelný design byl její duší. Světla v Angatarovi neplní pouze technickou funkci, ale stávají se aktivní součástí děje. Vytvářejí prostor, náladu i význam. Jedno světlo představuje bezpečí, druhé hrozbu, třetí naději.

Přechody mezi jednotlivými světelnými obrazy byly plynulé, přesné a vizuálně silné. Někdy šlo jen o jemné stmívání, jindy o prudký záblesk, který doprovodil změnu nálady. Divák měl pocit, že se ocitá v jiném světě.

Scéna sama o sobě byla jednoduchá, ale nápaditá.

Z několika bílých ploch a tvarů dokázali tvůrci vytvořit prostředí, které se proměňovalo z ledovce na moře, z noci na den. Právě střídmost výpravy podtrhla sílu světla, to, co se v jiných hrách ztrácí v množství dekorací, zde zazářilo čistotou a jednoduchostí.

Inscenace vyniká precizní dynamikou. Každý pohyb má rytmus, každé ticho má váhu. Tvůrci dokázali spojit fyzickou intenzitu s vnitřní jemností. Rytmus kmene na začátku je jednoduchý a pevný, rytmus moře proměnlivý, rytmus samoty tichý. Divák cítí, že se děj pohybuje v cyklech, od napětí k uvolnění, od hluku k tichu, od chladu k teplu. Tento rytmus není jen estetickým prvkem, ale vyprávěním samotným. Připomíná tep, dech, střídání dne a noci.

Angatar je příběhem o jinakosti. Chlapec, který se nedokáže přizpůsobit, je ztracen, ale právě ztráta mu umožní pochopit, že hodnota člověka nespočívá v síle, ale v citu. Je to zároveň příběh o přírodě a rovnováze. Vítr, moře a světlo nejsou nepřátelé, ale průvodci. Každý z nich ho učí dovednosti, které jeho kmen považoval za slabost — empatii, klid, naslouchání.

Z divadelního pohledu jde o inscenaci, která dokazuje, že pohyb, světlo a ticho mohou vyprávět srozumitelněji než slova.

Angatar v podání souboru Hop-Hop Ostrov je inscenace, která propojuje vizuální krásu, fyzické divadlo a hluboký lidský obsah. Vypráví o ztrátě, jinakosti i pochopení, o světě, kde se i zima může stát cestou k teplu.

Jako divák jsem odcházela s pocitem, že to nejceněnější, co si z divadla můžeme odnést, není potlesk ani zážitek, ale tiché porozumění, právě takové, jaké našel i Angatar.

Tereza Netrhová

Záznam rozpravy

čtvrtek 16. 10. 2025, 19.30 hod.

Dětský seminář tvořilo 35 dětí (dramaťáky z Nového Strašecí a z Rakovníka, divadelní děti, paní učitelky).

Angatar (HOP - HOP Ostrov)

Děti příběhu rozuměly, dávaly mu 70 až 100% a uměly ho převyprávět přesně a konkrétně (až byla režisérka Irena Konývková překvapená). Jevištní metafora pro ně byly jasné (např. padákovina — iglú nebo kra, větráky — obětiny, sníh, rituál...). Témata také: Rodina, kmen, vzájemnost. Šikana. Nepodceňovat se. Pomluva může i pomoci, vyhecovat. A každý umí něco jiného.

Otázky: Proč se Angatar na začátku nemohl naučit lovit? Samy si odpovídaly: Protože je mu líto zvířat. Je zbrklý. Nemá techniku. Nebo se nesnaží.

Proč se Angatar na konci vrátil? Odpovědi: Kvůli sestře. Měl výčitky, že se o něho bojí. Jde svému kmeni ukázat, že se něco naučil. Jde jim ukázat medvědí kůži.

A změnilo se pro něj něco? Měl v sobě větší hrdost. Byl sám se sebou víc v pohodě. Ale byl v něm větší smutek.

Jeden z dětských postřehů: Každý den je dar — ale pozor: na Severu trvá den půl roku. :-)

Dramaťácké děti v tom buď chtěly hrát. Nebo radši ne — je za tím hrozně práce.

Postřehy dospělých: Bylo to dobré, silné představení, ale vnímala jsem ho abstraktněji než děti. Zásadní je vizuální stránka (práce s padákovinou, se světlem, choreografie). Propojení s pohybem úžasné, ale na úkor příběhu (zvlášť pro člověka, který preferuje činohru). Rozpor mezi efektní formou a autenticitou. Reakce na dětský postřeh — je skutečně zobrazována šikana? Možná to děti vnímají přes středoevropský prostor: na Severu víc platí, že kdo je slabší, nepřežije a bytí ve skupině je nezbytné, téměř za každou cenu. Celkově by lepší prokreslení vztahů mezi jednotlivými postavami umocnilo zážitek.

zaznamenala Petra Richter Kohutová

Naivní divadlo Liberec ČERVENÝ BALÓNEK

ROZHOVOR SE SOUBOREM

Ted' už to zvládneme i poslepu

Co znamenají ty balónky na konci? Mají nějakou hlubší symboliku?

Jsou to prostě balónky. Je to divadelní představení na motivy stejnojmenného francouzského filmu režiséra Alberta Lamorisse. Je o malém klukovi, který chodí městem a najde červený balonek. Konec je schválně otevřený, aby si tam každý divák mohl najít něco svého. Někteří diváci nám říkali, že pro ně to jsou balónky vypouštěné dětmi, které potkají kamarády, proto už balonek nepotřebují. Ten balónek je vlastně přítel. Je to kamarád toho malého chlapečka.

Jak vzniká takové divadlo?

Celý proces začíná zhruba rok před tím, než se začne zkoušet, kdy se setká režisér a dramaturg a řeknou si, co by chtěli společně vytvořit, pak se osloví scénograf. Režisérka je Michaela Homolová a dramaturg Vítek Peřina. Scénografka Berta Doubková přišla s nápadem, že by to mohlo být komornější představení a mohlo by to být takové město, které se dá různě přeskládat. Nejdřív byl

daný film, pak Berta Doubková vyrobila scénu. A potom se šest týdnů zkouší určité situace. Režisérka jasně věděla, o čem příběh bude od začátku do konce. Věděla, odkud chce jít a kam chce se dostat. Od dramaturga byl napsaný jenom bodový scénář situací, například: Ted' si balónek hraje. Chlapeček si hraje s balónkem na hřišti. Nebo ted' se chlapeček prochází městem. Ted' dojde k dopravní nehodě. My jsme pak vymýšleli, jak by to zhruba mohlo být.

Vymýšleli jste si promluvy vašich postav sami jakožto herci?

Ono to tam není moc slov, ale ano, promluvy jsme si dodali my podle našeho citu. Aby to šlo po smyslu příběhu, aby to dávalo smysl.

Stává se, že se vám někdy něco nepovede kvůli tomu, jak je to náročné?

Samozřejmě, stává se to velmi často. Divadlo je živé a vždycky se něco stane, něco, co tam nemá být. To se povedlo i dnes, ale divák to nepoznal.

Stalo se vám třeba někdy, že balónek prasknul dříve, než bylo plánováno?

Ne, protože až ten úplně poslední balónek je nafouknutý. Ty předcházející jsou z polystyrenu, takže prasknout nemohou. To by samozřejmě byl problém.

Jak se připravovala scéna?

Nejšilnější to asi bylo na začátku zkoušení. Celá ta scéna nebyla vůbec namalovaná a všechno to byla pouze překližka, prostě obyčejný hnědý dřevo. Takže bylo strašně těžký se v tom vůbec orientovat, protože člověk si tak nějak už zvykne na tu skládačku, ale ve chvíli, kdy se začne ještě točit, přitom se ještě věci musí vyndávat a vracet na původní místo, tak to byl tvrdý oříšek. Teď, když je to pomalované a hrajeme to docela dlouho, už člověk tak nějak ví, kam má kdy sáhnout. Teď už to zvládneme i poslepu.

Máte nějakou oblíbenou rekvizitu?

Víte, já mám neoblíbenou: racka. Ten mi dal hodně zabrat, protože nám to pořád nějak nevycházelo. S tím jsem se natrápila, s takovou úplně titěrnou malinkatou loutkou, která téměř nic nedělá. Taký nemám ráda holčičku, protože se špatně vodí.

A oblíbenou tedy žádnou nemáte?

Toho malého chlapečka, který prochází městem a má zavěšený balónek. Tu scénu mám ráda. Je to takové kouzelné.

Máte nějakou zajímavou historku z představení?

Teď se nám povedla krásná věc s frkačkou, která odletěla během hraní do první řady. Kuba tak zafoukal, že mu vylétla z pusy. A vždycky před představením, když nafukujeme balonky heliem, nám s oblibou praskají. To si vždycky zanádváme.

Jak děláte ty vylétávající balonky na konci?

Každý má svoji díru. Těsně před představením je nafoukneme, aby vydržely a vyletěly na konci představení. Musí tam vydržet tři čtvrtě hodinu schovaný. Aby tam ten provaz netrčel, je přilepený lepenkou a balónek čeká na konečné vypuštění.

A stane se, že se to občas nepovede synchronizovat?

Jak už to hrajeme dlouho, jsme sehaní a už se nám to už docela daří. Na začátku občas člověk udělal nějakou chybu. Naštěstí hudba má v sobě hodně nápovědy. Jsou v ní pasáže, kdy víme, že teď vypouští jeden člověk, vypouští druhý, vypouští třetí. A nejenom u vypouštění, ale i u přestaveb, kdyby vypadl jeden, celé se to zhroutí. Občas, když hrajeme po delší době, stane se nám, že se třeba na jeden domeček zapomene. Ale většinou se to nestává.

Jan Vospálek

Záznam rozpravy

čtvrtek 16. 10. 2025, 19.30 hod.

Dětský seminář tvořilo 35 dětí (dramaťáky z Nového Strašecí a z Rakovníka, divadelní děti, paní učitelky).

Červený balónek (Naivní divadlo Liberec)

Dětská skupina: Líbilo, ale dáváme tomu tak šest z deseti.

Dospělí: Super!

Rozpor? Ani ne...

Děti chválily akčnost a vizuál, příběh braly jako průměrný. Představení vnímaly jako propracované (loutky, scéna, souhra vodičů, jejich výraz, spolupráce), ale bylo tam moc přestaveb, ztrácely se a děj je zajímal méně než technika. V rámci převyprávění uváděly jednotlivosti, zaujaly je spíš samostatné nápady. Ocenily poslední scénu (balónky — symbol osamělých dětí čekajících na kamarády). Kladly otázky: Proč policajtovi vadí balónek čouhající z autobusu? Jak to, že zlé kluky zavrou do klece bez soudu? A nejde náhodou o osobní zkušenost scenáristy? Komiksový způsob vyprávění, zkratka — v pořádku. Ale představení ponořené do sebe, trochu depka ala Kuky se vrací, jako písnička před usnutím...

Za dospělé: Úžasná atmosféra. Skvělá technika — ve smyslu poučky „každý dělá jen to, co má“. A vzpomínky na dětství. Nebo aspoň na pubertu.

Děti to, co se v rámci příběhu děje, teď žijí, ještě toho tolik nepoztrácely — takže balónek vnímají jako věc, ne jako kamaráda a jeho zničení je tolik nezasáhne. Dospělé okouzluje forma i idea. Resumé: Červený balónek je artistní představení, které stojí na atmosféře a je vhodné pro rodiče s dětmi, jako základ pro společný zážitek a povídání.

zaznamenala Petra Richter Kohutová

Pokračování ze strany 1

Uvažovalo se o změně názvu, když se změnil koncept Popelky?

Byly názory udělat tlustou čáru, začít po novu s novým názvem. Vymýšlely se Střevíčky, Sněhurky a další, ale nakonec jsme se rozhodli název zachovat, protože místní lidi a školy nezajímá, jestli se jedná o soutěžní přehlídku nebo festival pro děti a mládež. Zajímá je, jestli bude Popelka, takže přerušit tradici třiatřiceti let by bylo škoda. Místním je to jedno, důležité je, že Popelka je.

Zmínili jste, že jste učitelem dramaťáku. Jak na vás působí spolupráce se Základními uměleckými školami i z jiných měst?

Z jiných přehlídek se známe, některá představení jsem ještě neviděl. Vnímám to naprosto skvěle. I rakovnická ZUŠka bude hrát v sobotu představení O rybáři a jeho ženě.

Co byste poradil zájemci o vedení festivalu?

Chytnout se za bradavky a zdrhat od toho nápadu! Ne, dělám si srandu. Zatím neumím říct, jestli je to dobrá rada, ale snažím se teď budovat strom. Řízení festivalu nemůže ležet na jednom člověku. Když za mnou přijde člověk se na něco zeptat, tak mu odpovím, ale pokud se mě už někdo další ptá po dvanácté na to samé, tak už je to na sebevraždu.

Snažíme se vytvořit kmen, který má větve — ať už je to občerstvení, bar nebo semináře. A to celé tak, aby měl strukturu, kdy ten poslední lístek nepoběží ke kořenům, ale jde postupně po té větvi. To jsem odkoukal na neuvěřitelné přehlídce ve Svitavách, kde jsem si popovídal s tamní ředitelkou.

Jak vás při změnách podpořilo město?

To byla naopak hozená rukavice od města na přelomu roku, kdy Artama odstoupila od pořádání přehlídky. I předchozí přehlídku město podporovalo grantem a při jednání město nabídlo, že stejnou finanční podporu poskytne znovu, pokud bychom přehlídku opět pořádali. Což je vlastně ta hozená rukavice, kterou jsme zvedli a je tu nová Popelka.

Pro váhající zájemce: jsou stále dostupné lístky na představení?

Na něco jsou. Některé zajímavé tituly ještě nejsou vyprodané. Myslím si, že i ten majstrštyk Poslední trik Georgese Méliése má stále pár lístků. Skvělé je například představení everyBODY, které můžu vřele doporučit, protože mě to dostalo, jelikož mám dceru v pubertě. Je tam moc hezky nasádrované sebeurčení. I odpolední miniaturníky od čtyř hodin, většinou jde o půlhodinové loutkární, jsou všechny precizně vybrané.

Justina Hanke, Sofie Gorinčojová

S jakou pohádkovou postavou se nejvíce ztotožňujete a proč?

Drvoštěp z Lotranda a Zubejdy, ten se mi líbí, protože je pracovitější a poctivější. Když už něco řekne, tak je to vždycky trefa do černého, neříká nic zbytečného, každý slovo je moudro a má krásnej knír. Jakub, 38 let

Odmalička miluju seriál Arabela a byla jsem zamilovaná do Petra, kterého hrál Vladimír Dlouhý a hrozně jsem si přála mít kouzelný prsten, plášť, cestovní kufr a mohla si splnit přání a čarovat... A vlastně se ztotožňuju i s Arabelou, protože je veselá, milá, klidná, vlídná a pořád věří na zázraky a pohádky a má uvnitř sebe tu dětskou dušičku, která ve mně taky doufám ještě přežívá a nemizí. Lucie, 48 let

Nejvíce se ztotožňuju s kocourem ze Sedmero krkavců, ta verze z roku 2015, jak tam ta nečarodějka nafasovala kotě, jakože je to její syn. Je to takový zrzavý kotě, a to jsem úplně já, protože je takový kočičí....Kočky mají silné osobnosti a já mám taky takovou silnou osobnost, bych řekl. Tobiaš, 17 let

Já jsem měla odjakživa ráda Kocoura v botách. Kocoura v botách, no musím říct Kocoura v botách! (smích) Je to asi z toho, že jsem se narodila dávno, ale prostě jak ty ženské byly upozaděny, asi jsem Inula k mužským postavám a hrdinům. Hana, 75 let

Moje nejoblíbenější pohádková postava je teda Popelka z filmu Tři oříšky pro Popelku, kde ji hraje Libuše Šafránková a myslím si, že bych se s ní i dokázala ztotožnit, protože je taková milá, pracovitá a vlastně i odpouští lidem - té maceše a nevlastní sestře, a taky se nebojí jít za vlastními sny, což si myslím, že je taky důležitá a dobrá vlastnost. Marcela, 53 let

Mně se líbí Anna z Ledového království. Ona je totiž moc hodná, má ráda svojí sestru Elzu a i ostatní lidi a má hezký šaty. Je s ní sranda a i se mnou je sranda občas. Taky má ráda přírodu a zvířata a je odvážná, protože se nebála a šla zachránit Elzu a pomáhá Elze v různých dobrodružstvích. Eliška, 11 let

Nejvíce se ztotožňuju s VALL-I, protože dělá jednu a tu samou práci pořád dokola, dělá ji dobře, kvalitně a je to takový snílek, který si žije svůj sen ve svém tmavém světě. Občas jako trochu nešika, ale cílevědomě a jde si za svým snem. Dalibor, 26 let

Pohádková postava, se kterou se nejvíce ztotožňuju, je pravděpodobně Kloboučník z Alenky v říši divů, protože je takovej bláznivej, veselej. Má rád, když se ostatní lidi včetně něj smějou a je přátelskej a záleží mu na jeho přátelích. Nebojí se udělat si ze sebe legraci a vymýšlí různý vtipy. Lukáš, 15 let

*zpracovali: Ondřej Bureš,
Matěj Macek*

